

УДК 159.923:005.8

## ОНЛАЙН-ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ФАХІВЦЯ

*Сергій Охременко,*  
доктор філософії, директор  
ТОВ «Новобудова», Київ,  
<https://orcid.org/0000-0002-5916-1736>  
e-mail: [svokhremenko@gmail.com](mailto:svokhremenko@gmail.com)

**Анотація.** З метою розробки технології формування професійної компетентності (ПрК) учнів на основі теорії діяльності та контекстного навчання змодельовано нову педагогічну технологію – технологію онлайн-управління розвитком ПрК кожного учня шляхом виконання у команді проєкту завдань, декомпозованих від актуальних професійних. Обґрунтовано її відповідність критеріям педагогічних технологій та високу ефективність.

**Ключові слова:** педагогічна технологія; онлайн управління навчанням; професійна компетентність; декомпозиція завдань з професійних.

## ONLINE TECHNOLOGY FOR THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF A SPECIALIST'S PERSONALITY

*Serhiy Okhremenko,*  
PHD, Director of Novobudova LLC, Kyiv

**Abstract.** In order to develop a technology for the formation of professional competence (PC) of students based on the theory of activity and contextual learning, a new pedagogical technology was modeled – the technology of online management of the development of each student's PC by performing tasks in a project team, decomposed from relevant professional ones. Its compliance with the criteria of pedagogical technologies and high efficiency were substantiated.

**Keywords:** pedagogical technology, online learning management, professional competence, decomposition of tasks from professional ones.



Традиційна система професійної освіти (ПО) орієнтована переважно на освоєння спеціальних знань і умінь (hard skills), а сучасна – лише декларує компетентнісний похід, тому що не має раціональних технологій її вимірювання, а тому й формування. Про невідповідність ПрК випускників закладів професійної освіти сучасним вимогам роботодавців свідчать дослідження Світового банку (World Bank Group, 2022). Вони також свідчать про значну роль для професійного успіху особи таких складових ПрК, як інтелектуальні та соціально-емоційні навички (soft skills) (Хімена et al., 2017). Сучасна система ПО технологічно створена для масового навчання та hard skills, тому немає раціональних технологій розвитку ПрК (soft skills) кожного учня.

Таким чином, виникає проблема пошуку та обґрунтування прагматичної, раціональної та ефективної технології формування ПрК усіх учнів, адаптована до їх особливостей та вимог сучасного ринку праці.

Системний аналіз та стратегічні засади розвитку ПО шляхом інновацій, її взаємодії з ринком праці здійснено у «Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні» (Національна академія педагогічних наук України, 2016). Формування ключових компетентностей майбутніх спеціалістів розкривається у роботах І.І. Борець Л. Коротковій, С. Кравець, М. Костюченко, В. Черевко, та ін. Психологічні основи діяльності та навчального менеджменту досліджували М.М. Артюшина, Л. Журавський, Л. Колесніченка, О. Котікова, Г. Романова та ін. Окремі аспекти теорії самоорганізації учнів знайшли свій відбиток у роботах Ст. Буданова, В. Ігнатова, Е. Князевої, Н.М. Таланчука, Ю. Шароніна, О. Федорова та ін. Питанням опису та класифікації освітніх інноваційних технологій присвячені роботи: І.І. Колесникова, Г. Селевко, О. Чернова та ін.

Однак пошук та обґрунтування ефективності педагогічних технологій (ПТ) розвитку ПрК, з метричним виміром її рівня та онлайн-управлінням освітою кожного учня системі ПО залишаються мало дослідженими.

Мета статті – опис та обґрунтування ефективності інноваційної ПТ онлайн-управління персоніфікованим розвитком ПрК учнів шляхом виконання ними у команді проєктів, що включають завдання, що декомпозовані з професійних (далі ППТ).

Методи дослідження – моделювання ППТ, аналіз та обґрунтування її ефективності та відповідності критеріям ПТ.

Управління процесом освоєння діяльності складається з мотивування, планування, організації та контролю діяльності

Для мотивування учнів до розвитку ПрК з метою їх успішної кар'єри створено сайт з е-профілями та е-портфоліо відповідних учнів та професіоналів для їхнього просування на ринку праці. Актуальні та достовірні е-профілі та е-портфоліо працівників дозволяють установам ПО отримати дані про актуальні складові їх ПрК, щоб адаптувати зміст ПО до вимог сучасного ринку праці та мотивувати учнів до розвитку ПрК.

Для *планування, організації та контролю* персоналізованої ПО створено платформи з програмами класу CRM та ERP, які у бізнесі уможливають обслуговування великої кількості клієнтів (Охременко, 2017).

Технологія онлайн-управління розвитком ПрК кожного учня за допомогою веб-платформи дозволить створити віртуальні команди проєктів навіть із тих, хто навчається у різних навчальних закладах. Основним атрибутом команди є її ціль, прийнята всіма її членами. Такими цілями для учнів є формування ПрК кожного члена команди, здатності ефективно вирішувати завдання, взаємодіючи у команді проєкту, що підтверджується створенням верифікованого е-портфоліо кожного учасника команди та його відео презентації робіт на сайті з реєстром професіоналів та учнів.

Стратегічним критерієм успіху команди є вибір її членів роботодавцем на підставі оцінки відеозапису захисту проєктів, що складаються з *декомпозованих з професійних завдань* (ДПЗ).

Тактичним – є оцінка рецензентами продукту та захисту проєкту шляхом його презентації з синхронними та асинхронними відповідями на запитання членів іншої команди або сторонніх експертів зазначеними ними членами команди, що захищає проєкт.

Для діагностики достатньої підготовленості кожного учня до освоєння виконання цих завдань, створені валідизовані тести вимірювання засвоєння декларативних знань, які включають основні поняття, а для процедурних знань – відповідні завдання. Для поточної діагностики показників ПрК створена система онлайн-індикаторів *soft skills* – здібностей інтелектуальних та комунікативних, професійно-важливих соціальних якостей (відповідальності, самостійності, чуйності, організованості та ініціативності) та спрямованості (Охременко & Костюченко, 2022).



Учні самостійно освоюють декларативні знання та теорію процедурних знань за допомогою наданого кожному учню відповідного контенту – навчально-методичного забезпечення (НМЗ) їх засвоєння.

Оптимальний дизайн контенту реактивного (як реакцію на проблему) освоєння діяльності представлений у нашому дослідженні (Охременко & Костюченко, 2020).

Результатом наших досліджень стала нова педагогічна технологія – ПТ, що відповідає всім критеріям педагогічної технології, а саме – наявності концепції, технологічності, керованості, відтворюваності та ефективності:

а) *концепція* технології – освоєння ефективної діяльності – ПрК, а не лише знань шляхом використання «методу проєктів» та «репетиторських» технологій (за В.П. Беспальком);

б) *технологічність* забезпечується шляхом використання системи ДПЗ, їх НМЗ (Охременко & Костюченко, 2020) та веб-платформи для роботи команди проєкту (Охременко, 2017);

в) *керованість* забезпечується за допомогою веб-платформи, системи онлайн-діагностики рівня підготовленості кожного учня, онлайн-управління роботою створеної проєктної команди, сайту з е-профілями та е-портфоліо учнів для їхньої мотивації до розвитку ПрК;

г) *відтворюваність* забезпечується шляхом використання якісного контенту з НМЗ виконання послідовності ДПЗ, пірингової (співучниками) системи оцінювання якості їх виконання та веб-платформи;

д) *ефективність* забезпечується:

– відповідністю змісту ПО вимогам сучасного ринку праці шляхом освоєння послідовності ДПЗ;

– системою мотивації учнів до самонавчання та розвитку своєї ПрК шляхом виконання ДПЗ, результати якого входять до їх е-портфоліо, розміщених на сайті у реєстрі професіоналів;

– системою організації навчання шляхом використання найбільш принципово ефективних форм навчання – виконання завдань з необхідним контентом та репетиторських технологій;

– суттєвим зниженням «живої праці» педагогів, так як для інформування та НМЗ учнів використовуються веб-платформа з якісним контентом для виконання ДПЗ, створених на індустріальній основі.

Таким чином, в результаті дослідження розроблена та обґрунтована принципово нова ПТ.

Обґрунтовано її:

– *відповідність* всім ознакам ПТ – наявності концепції, технологічності, керованості, відтворюваності та ефективності;

– *принципова новизна* запропонованої ПТ полягає у формуванні ПрК кожного учня шляхом онлайн-управління виконанням завдань у команді проєкту з ДПЗ;

– *ефективність*, яка досягається комплексом її атрибутів: послідовності проєктів з ДПЗ; веб-платформи для онлайн-управління роботою команд та розвитком ПрК кожного учня.

Необхідні подальші експериментальні дослідження ефективності окремих технологій що базуються цієї ПТ.

### Список посилань

World Bank Group. (2022). *Дослідження сфери освіти в Україні. До більшої результативності, справедливості та ефективності (Резюме 3)*.

Хімена, Д., Купець, О., Мюллер, Н., & Олефір, А. (2017). *Навички для сучасної України*. Міжнародний банк реконструкції та розвитку та Світовий банк.

Національна академія педагогічних наук України (2016). *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні* (В. Г. Кремень, ред.). Педагогічна думка.

Охременко, С. В. (2017). Можливості формування та розвитку професійної компетентності на основі адаптивної онлайн технології і систем CRM і ERP. *Теорія і практика професійної освіти*, 12(1), 142–154.

Охременко, С. В., & Костюченко, М. П. (2022). Онлайн-індикатори професійної компетентності будівельників. *Інформаційні технології та засоби навчання*, 91(5), 52–69.

Охременко, С. В., & Костюченко, М. П. (2020). Онлайн база контенту освоєння діяльності. *Комп'ютер у школі та сім'ї*, 2(158), 42–51.